Περιτομή του Χριστού - Εορτή Μεγάλου Βασιλείου (Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 31 Δεκεμβρίου, 2011

Τριπλή εορτή σήμερα! Οι δύο από τις εορτές έχουν εκκλησιαστικό χαρακτήρα: η εορτή της περιτομής του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, όπως και η εορτή και η μνήμη του Μεγάλου Βασιλείου Αρχιεπισκόπου Καισαρείας, Ουρανοφάντορος. Και κοντά σ' αυτές τις δύο γιορτές υπάρχει θα λέγαμε και η πολιτική εορτή της ενάρξεως του νέου πολιτικού έτους, η πρωτοχρονιά και η πρωτομηνιά, η οποία όμως κι αυτή προσλαμβάνει, μέσα στην Εκκλησία για όλους μας, πνευματικό χαρακτήρα και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται απλώς ως μία κοσμική εορτή και να κάνουμε κι εμείς τα του κόσμου. Τα αγιογραφικά αναγνώσματα της σημερινής ημέρας, το μεν Ευαγγέλιο του Όρθρου, από το κατά Ιωάννην Άγιο Ευαγγέλιο, ορίστηκε εξ αιτίας της εορτής του Μεγάλου Βασιλείου· και εκεί, όσοι ήσαν το πρωί στον Όρθρο, άκουσαν ότι ο Χριστός μάς ομίλησε για τον καλό ποιμένα, ποιος είναι ο καλός ποιμήν· κι ότι τα πρόβατα ακούν τη φωνή του καλού ποιμένος, ενώ του κακού ποιμένος την φωνήν ως ξένου, ως αλλοτρίου, δεν την ακούν. *Αλλοτρίω δε, ου μη ακολουθήσωσιν, αλλά φεύξονται απ' αυτού, ότι ουκ οίδασι των αλλοτρίων την φωνήν* (Ιωάν., 10, 5). Και ορίστηκε αυτή η περικοπή, διότι καλός ποιμήν, κατ' εξοχήν, καθ' υπερβολήν μέγας ποιμήν της Εκκλησίας είναι ο εορταζόμενος σήμερα άγιος, ο Μέγας Βασίλειος.

Τα αγιογραφικά αναγνώσματα της Κυριακής έχουν σχέση με την εορτή της Περιτομής του Κυρίου μας, η οποία βέβαια δεν αναπτύσσεται εκτενώς μέσα στο Ευαγγέλιο· όπως ακούσαμε ο Ευαγγελιστής Λουκάς μας είπε ότι συμπληρώθηκαν οι οχτώ ημέρες *του περιτεμείν το παιδίον* (Λουκ., 2, 21) και ότι οδήγησαν στο ναό τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό μετά από οκτώ ημέρες και εκεί έγινε η περιτομή, όπως προέβλεπε ο Μωσαϊκός νόμος και συγχρόνως του έδωσαν και το όνομα Ιησούς, κατά την περιτομήν, το οποίο ήδη είχε αναγγείλει ο Άγγελος.

Η Αποστολική περικοπή, από την προς Κολασσαείς επιστολή, έχει κι αυτή σχέση με την περιτομή, κάνει λόγο για την περιτομή την χειροποίητο, αυτήν την οποίαν υπέστη και ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, την Ιουδαϊκή περιτομή, η οποία όμως εγκαταλείφθηκε από μας τους χριστιανούς. Γνωρίζετε όλοι ότι κατά τους πρώτους

χρόνους της ζωής της Εκκλησίας μας έγινε πολύ μεγάλο ζήτημα, ανάμεσα στους ιουδαΐζοντας χριστιανούς και στους μη ιουδαΐζοντας, αν θα έπρεπε και οι χριστιανοί, και εμείς, να περιτεμνόμαστε· κάποιο διάστημα μάλιστα και ο Απόστολος Πέτρος παρασύρθηκε και υποστήριζε και αυτός ότι πρέπει όλοι μας να περιτεμνόμαστε, όπως οι Ιουδαίοι, και τον ήλεγξε αυστηρώς ο Απόστολος Παύλος και τελικώς η Α' Αποστολική Σύνοδος, η οποία συνεκλήθη στα Ιεροσόλυμα το 49-50 μ.Χ., αποφάσισε ότι δεν πρέπει οι χριστιανοί να τηρούν τη διάταξη αυτή του Μωσαϊκού νόμου και να περιτεμνόμαστε. Αυτά όμως είναι εισαγωγικά.

Αυτό το οποίο σήμερα εδώ επέλεξα να σας αναπτύξω εν ολίγοις, είναι κάτι που έχει σχέση με την αποστολική περικοπή, η οποία είναι από την προς Κολασσαείς επιστολή του Αποστόλου Παύλου, αλλά έχει σχέση επίσης και με μία νοοτροπία, η οποία έχει καλλιεργηθεί στις ημέρες μας, νοοτροπία και συνήθειες, οι οποίες μοιάζουν πολύ με αυτά που ζούσαν οι χριστιανοί στις Κολοσσές και τις οποίες συνήθειες επικρίνει ο Απόστολος Παύλος. Και οι συνήθειες αυτές τις οποίες επικρίνει ο Απόστολος Παύλος είναι ότι, ενώ είχαν γίνει πολλοί χριστιανοί, εξακολουθούσαν να τηρούν διατάξεις παλαιές, να παρασύρονται από την κοσμική νοοτροπία κι από τον κοσμικό τρόπο διαβιώσεως και ζωής, κι έτσι ουσιαστικώς να μην τηρούν όσα προβλέπει το Ευαγγέλιο, όσα προβλέπουν οι εντολές του Κυρίου.

Ακούσατε λοιπόν πριν από λίγο, ότι μας είπε ο Απόστολος Παύλος *Βλέπετε μη τις υμάς έσται ο συλαγωγών δια της φιλοσοφίας και κενής απάτης, κατά την παράδοσιν των ανθρώπων, κατά τα στοιχεία του κόσμου και ου κατά Χριστόν* (Προς Κολασ., 2, 8). Να προσέχετε, λέγει, να μην υπάρξει κάποιος ο οποίος θα σας ξεγελάσει, θα σας παρασύρει με την φιλοσοφία αλλά και με την ψεύτικη απάτη, όπως επίσης και κατά τα στοιχεία του ανθρώπου, του κόσμου, κατά τις συνήθειες του κόσμου *και ου κατά Χριστόν*. Διότι στον Χριστό κατοικεί όλο το πλήρωμα σωματικώς κι εμείς είμαστε γεμάτοι από το Χριστό, *και εστέ εν αυτώ πεπληρωμένοι*, κι όποιος είναι γεμάτος από το Χριστό δεν έχει ανάγκη να γεμίζει και από τις κοσμικές συνήθειες και από τις κοσμικές εορτές. Και στη συνέχεια μας κάνει λόγο για την περιτομή την αχειροποίητο *εν ω περιετμήθητε περιτομή αχειροποιήτω*· έχουμε υποστεί κι εμείς οι χριστιανοί μία περιτομή, σε μας όμως δεν απέκοψαν τμήμα του δέρματός μας, όπως στη σωματική περιτομή τη χειροποίητο, αλλά σε μας περιέκοψαν τα αμαρτήματα, το σώμα της αμαρτίας *εν τη απεκδύσει του σώματος των αμαρτιών της σαρκός, εν τη περιτομή του Χριστού* αυτή είναι η δική μας αχειροποίητος περιτομή, ότι με το βάπτισμά μας απεκδυόμεθα τα αμαρτήματά μας, κόπτονται τα αμαρτήματά μας· και περισσότερο ότι αυτή την περιτομή εμείς την κάνουμε πράξη στη ζωή μας, περικόπτοντας όχι σωματικό μέρος, αλλά περικόπτοντας τις αμαρτίες μας. Αυτή

λοιπόν εδώ η περικοπή του Αποστόλου Παύλου, συνειρμικά, μ' έκανε να σκεφτώ ότι όντως έχει κυριαρχήσει μία νοοτροπία, η οποία εξακολουθεί και η οποία επιδεινώνεται τις ημέρες αυτές των εορτών και κατά την ημέρα της σημερινής εορτής. Δεν ξέρω αν και σε άλλες χρονιές ήταν και σε μας το εκκλησίασμα τόσο αραιωμένο, πάντοτε ήταν αραιωμένο διότι οι περισσότεροι ξενυχτούν, πολλοί από το εκκλησίασμα το δικό μας έχουν φύγει και βρίσκονται αλλού, αλλά παρατηρώ κάθε χρόνο ερχόμενος το πρωί στην εκκλησία ότι η Πρωτοχρονιά είναι η μόνη μέρα που η Θεσσαλονίκη είναι γεμάτη αυτοκίνητα, σαν να είναι καθημερινή. Τις Κυριακές που έρχομαι υπάρχει ησυχία, ξεκουράζονται όλοι, κοιμούνται τις Κυριακές, δεν παν στην εκκλησία· τώρα κυκλοφορούν, κυκλοφορούν, κυκλοφορούν και γιατί κυκλοφορούν; Διότι τη νύχτα ξενυχτούν, διότι υπάρχει αυτή η εσφαλμένη αντίληψις ότι πρέπει να είμαστε χαρούμενοι αυτή την ημέρα· τα στοιχεία του κόσμου, κατά την παράδοση των ανθρώπων, κατά τα στοιχεία του κόσμου και ου κατά Θεόν· κι ότι πρέπει να γλεντήσουμε τη βραδιά αυτή της Πρωτοχρονιάς, να ξεδώσουμε, να χαρούμε, εις τρόπον ώστε αν αυτή η μέρα μας πάει καλά, όλες οι άλλες ημέρες θα πάνε καλά. Πολλές φορές αναφέρθηκα σ' αυτή την κακή πρόληψη, την κακή δεισιδαιμονία και είπα ότι ο χρόνος μας και η ζωή μας αγιάζεται όχι παρατηρώντας μήνας και καιρούς και ενιαυτούς, όχι βλέποντας αν την 1η του μηνός θα πάμε καλά ή αν την 1η της χρονιάς, του έτους, θα πάμε καλά, αλλά αγιάζοντας τη ζωή μας με την αρετή.

Υπάρχει επίσης και μια άλλη συνήθεια και νοοτροπία κοσμική, η οποία και αυτή κυριαρχεί αυτές τις ημέρες, η ευχή –πολλές φορές το έχω πει κι αυτό, ας το επαναλάβω- η ευχή «Χρόνια πολλά». Χρόνια πολλά, χρόνια πολλά, αφού και όλοι μας, κι εγώ από συνήθεια, όπου βρεθώ λέω «Χρόνια πολλά», τι να πω; Και για να μειώσω λίγο αυτή την ευχή, που δεν είναι χριστιανική ευχή το «Χρόνια πολλά», προσθέτω «Χρόνια πολλά και ευλογημένα»· τουλάχιστον να είναι ευλογημένα, να μην είναι απλώς «χρόνια πολλά», αλλά να είναι ευλογημένα, να είναι κατά Χριστόν τα «χρόνια πολλά». Και η άλλη ευχή «πάνω απ' όλα υγεία»· όπου βρεθείς «πάνω απ' όλα υγεία», υγεία, υγεία, υγεία, υγεία να έχετε, πάνω απ' όλα υγεία. Κι όλοι εύχονται για μακροημέρευση, εις έτη πολλά, για χρόνια πολλά, να είσαι γερός, να ζήσεις, να χαρείς, να είσαι υγιής... Όλα αυτά, αγαπητοί μου, είναι στοιχεία του κόσμου, είναι παραδόσεις ανθρώπων, όπως λέει ο Απόστολος Παύλος, και δεν είναι χριστιανική νοοτροπία, δεν είναι χριστιανική διδαχή, δεν προκύπτουν όλα αυτά από το Ευαγγέλιο, δεν προκύπτουν από τη ζωή των Αγίων, δεν είναι παράδοση της Εκκλησίας μας, δεν είναι παράδοση των Αγίων Πατέρων.

Σχετικώς λοιπόν με αυτά σήμερα, ήθελα να σας παρουσιάσω μερικές σκέψεις, λέγοντας γενικώς τα εξής: κατά την Πίστη, της Εκκλησίας μας στο σχέδιο του Θεού

ο άνθρωπος έπρεπε να είναι ένα ον, το οποίο θα ζούσε αιωνίως, όχι απλώς χρόνια πολλά, θα ζούσε αιωνίως ο άνθρωπος· δεν θα υπήρχε ούτε το γήρας, ούτε η φθορά, ούτε ο θάνατος, αλλά θα είχαμε μία αιώνια ζωή. Και το Ευαγγέλιο μας λέει ότι αυτή την αιώνιο ζωή πρέπει πάντοτε να έχουμε στο νου μας, διότι αυτή η αιώνιος ζωή μπορεί ξανά να κερδηθεί. Την χάσαμε αυτή τη ζωή στον Παράδεισο εξαιτίας του προπατορικού αμαρτήματος, αλλά αυτή η αιώνιος ζωή είναι μπροστά μας· γιατί λοιπόν να κοιτάζουμε και να ενδιαφερόμαστε εδώ για τα «χρόνια πολλά», πόσο θα ζήσουμε και να μην ενδιαφερόμαστε για την αιώνια ζωή, την ατελεύτητη ζωή και να ευχόμαστε, όπως πολλές φορές έχω πει, «Καλό Παράδεισο»! Πού να ευχηθείς «Καλό Παράδεισο»; Θα θεωρηθεί αυτό ότι αυτό είναι μία ευχή, που λες να πεθάνει: «Καλό Παράδεισο», άντε να πεθάνεις τώρα. Αλλά υπάρχει καλύτερη ευχή; Σαν να του λες να κληρονομήσεις την αιώνια ζωή, να κληρονομήσεις τον Παράδεισο. Δεν υπήρχε λοιπόν στο σχέδιο του Θεού η φθορά και ο θάνατος και το γήρας. Ο Αδάμ και η Εύα δεν γεννήθηκαν βρέφη, για να μεγαλώσουν, να γεράσουν και να πεθάνουν· πλάστηκαν και δημιουργήθηκαν από το Θεό στην κατάσταση της νεότητος, για να μείνουν αιώνια νέοι και αθάνατοι και να φτάσουν στην αγήρω μακαριότητα, στην αγήραστη ευφροσύνη της αιωνίου ζωής. Η εμφάνιση όμως του κακού, της αμαρτίας, η ανυπακοή και ο εγωισμός του ανθρώπου απέναντι του Θεού ανέτρεψαν αυτόν τον αρχικό σχεδιασμό και οδήγησαν το Θεό σε προσαρμογή του σχεδίου, στις νέες πλέον συνθήκες της αμαρτίας, τις οποίες συνθήκες δημιούργησε ο άνθρωπος. Αν ο άνθρωπος εξακολουθούσε να είναι αθάνατος, μετά από την αμαρτία, θα διαιώνιζε το κακό στην ύπαρξή του και θα έδινε στο κακό αιώνια υπόσταση. Για να μη γίνει, λοιπόν, το κακό αθάνατο, *ίνα μη το κακόν αθάνατον γένηται* ,πολύ ωραία φράση από τους Πατέρες της Εκκλησίας, ο Θεός δρώντας ευεργετικά και θεραπευτικά, επιτρέπει την εκδήλωση της φθοράς, του γήρατος, και του θανάτου με τη διαδικασία αυτή της φθοράς των κυττάρων του οργανισμού, για να διακοπεί η συνέχιση του κακού της αμαρτίας. Δεν υπάρχει ούτε μία ημέρα στη ζωή μας χωρίς αμαρτία. Γιατί *ουδείς καθαρός από ρύπου, κι αν μία ημέρα ο βίος αυτού επί της γης.* Γι’ αυτό η παράταση της ζωής, η μακροβιότητα, τα πολλά χρόνια, τα οποία ευχόμαστε όλοι μας και τα οποία οραματίζονται να επιτύχουν οι ιατροί με έρευνα κτλ, αν δεν συνοδεύονται όλα αυτά, η μακροβιότητα, τα χρόνια πολλά, αν δεν συνοδεύονται και από προσπάθεια τελειοποιήσεως στην αρετή και στην αγιότητα, αν είναι απλώς χρόνια πολλά κι όχι χρόνια άγια, χρόνια ενάρετα είναι επιζήμια, γιατί παρατείνουν τη διάπραξη της αμαρτίας και του κακού και οδηγούν σε συσσώρευση αμαρτιών. Όσο πιο πολύ ζούμε, όσο πιο πολλά χρόνια ζούμε, τόσο πιο πολλές αμαρτίες συγκεντρώνουμε και συσσωρεύουμε.

Αυτή η νέα, λοιπόν, θεώρηση του χρόνου της ζωής, σε σχέση με την αρετή και με την αγιότητα, άλλαξε ριζικά την αξιολόγηση όλων αυτών, της μακροβιότητος, της ευχής «χρόνια πολλά» και στην Αγία Γραφή και στην εκκλησιαστική Παράδοση. Από την

Αγία Γραφή να σας σημειώσω εδώ, μόνον, αυτό που κι άλλη φορά και στο Αρχονταρίκι κάτω είπαμε, ότι εκεί ο Απόστολος Ιάκωβος στην επιστολή του, τι λέει για την ζωή μας; Ελάτε, λέει, εσείς που προγραμματίζετε για αύριο και μεθάυριο, όπως προγραμματίζουμε όλοι μας: το χρόνο αυτό θα κάνουμε εκείνο, θα κάνουμε εκείνο, ας πάμε εδώ και ας πάμε εκεί, ας κάνουμε το χρόνο αυτό εκείνο και το άλλο. *Ποία γαρ η ζωή υμών;* Πώς σχεδιάζετε, λέει, εσείς για όλα αυτά, το χρόνο αυτό θα κάνουμε αυτό, το χρόνο αυτό θα κάνουμε εκείνο, να ζήσουμε χρόνια πολλά. *Ποία γαρ η ζωή υμών; ατμίς γαρ έσται η προς ολίγον φαινομένη, έπειτα δε και αφανιζομένη.* Τι είναι η ζωή μας; Η ζωή μας είναι ένας ατμός, μία ατμίς, η οποία ξαφνικά εμφανίζεται όπως ο ατμός και σε λίγο εξαφανίζεται, αυτός ο ατμός. Μας λέει λοιπόν, κι άλλη φορά το είπαμε, αντί να λέμε θα κάνουμε αυτό κι αυτό κι αυτό τα χρόνια που θα ζήσουμε, να λέμε εάν ο Κύριος θελήσει και ζήσομεν και ποιήσομεν και ζήσομεν ετούτο και εκείνο.

Και σε πολλά άλλα χωρία η Αγία Γραφή μας ομιλεί για το πόσο η ζωή μας είναι σύντομη, *ο καιρός συνεσταλμένος εστί* (Α' Κορινθ., 7, 29). Πέρα όμως από αυτό, υπάρχει στην Πατερική Παράδοση κι επειδή σήμερα γιορτάζει ο Μέγας Βασίλειος, ιδιαίτερα από τη διδασκαλία του Μεγάλου Βασιλείου, θέλω να παρουσιάσω μερικές σκέψεις γύρω από το θέμα αυτό, σχετικά με το θέμα αυτό της μακροβιότητος και του γήρατος και του θανάτου. Λέει ο Μέγας Βασίλειος ότι υπάρχουν γέροντες -όλοι ευχόμαστε να φθάσουμε στη γεροντική ηλικία και ν' ασπρίσουν τα μαλλιά μας, φτάνει αυτό; - υπάρχουν γέροντες λέει, οι οποίοι με την αμαρτωλή ζωή τους καταισχύνουν, ντροπιάζουν το γήρας και αποδεικνύονται αφρονέστεροι και των νηπίων ακόμη· ενώ αντιθέτως υπάρχουν νέοι, οι οποίοι χωρίς να έχουν λευκές τρίχες, άσπρα μαλλιά, συμπεριφέρονται σαν να ήσαν γέροντες και αξίζουν γι' αυτό σεβασμού και τιμής αυτοί οι νέοι που συμπεριφέρονται ως γέροντες. Ενθυμείστε ότι ο Άγιος Σάββας, τον οποίον εδώ ιδιαιτέρως τιμούμε και τον εικονογραφήσαμε στις αγιογραφίες μας, τόσο συνετός ήταν από νεαράς ηλικίας είκοσι ετών, ώστε ο Μεγάλος Ευθύμιος τον ονόμαζε **παιδαριογέροντα**· παιδάκι, που είχε τη σύνεση γέροντος, παιδαριογέρων, παιδαριογέροντας. Λέει ο Μέγας Βασίλειος: *«Πλείον γαρ τω όντι εις πρεσβυτέρου σύστασιν της εν θριξίν λευκότητας το εν φρονήσει πρεσβυτικόν»* (Εις τον προφήτην Ησαΐαν 2, 101, PG 30, 284.). Περισσότερο λέγει, για να θεωρηθεί κανένας πρεσβύτερος, δεν είναι οι λευκές τρίχες, η λευκότητα στις τρίχες, αλλά είναι *το εν φρονήσει πρεσβυτικόν,* να είναι κανείς πρεσβύτης στη φρόνηση, στην αρετή και στην αγιότητα.

Και ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος με τον χειμαρρώδη λόγο του, λέγει σχετικά απευθυνόμενος σε γέροντες, που αξίωναν σεβασμό, απλώς λόγω μόνον του γήρατος:

«*Η πολιά τότε αιδέσιμος, όταν τα της πολιάς πράττη· όταν δε νεωτερίζη, των νέων καταγελαστότερος έσται…*» (Εις την προς Εβραίους, Ομιλ. 7,3, PG 63, 64-65). Οι γέροντες, λέει, τότε είναι σεβαστοί, όταν συμπεριφέρονται σαν γέροντες, όταν όμως νεωτερίζουν –και σκεφτείτε τώρα, που έχουν καταντήσει οι γέροντες της εποχής μας· οι γέροντες της εποχής μας έχουν εκτραπεί οι περισσότεροι τελείως, μ' αυτήν τη συνήθεια των Κ.ΑΠ.Η. και τους γάμους των γερόντων σε μεγάλη ηλικία- τι να σεβαστούν σ' αυτούς τους γέροντες; Οι οποίοι φτάνουν σε ηλικία 65 κι 70 και 80 ετών και σκέφτονται γάμους, είτε όντες εν χηρεία, είτε ακόμη από διαζύγια· αυτοί νεωτερίζουν, τι να σεβαστείς σ' αυτούς τους γέροντες; *Και γαρ την πολιάν τιμώμεν, ουκ επειδή το λευκόν χρώμα του μέλανος προτιμώμεν,* τιμούμε, λέει, την πολιάν, τ' άσπρα μαλλιά, όχι γιατί προτιμούμε το λευκό χρώμα από το μαύρο, *αλλ' ότι τεκμήριόν εστι της εναρέτου ζωής,* το να είναι κανένας γέροντας σημαίνει πως είναι ενάρετος, *και ορώντες από τούτου στοχαζόμεθα την ένδον πολιάν,* κι όπως βλέπουμε να είναι κανένας άσπρος απ' έξω, τι ωραία εικόνα, σκεφτόμαστε και πως μέσα είναι κάτασπρος, είναι λευκός και στην ψυχή, *και από τούτου στοχαζόμεθα την ένδον πολιάν·* τώρα πολλοί βάφουν τα μαλλιά τους, οι γέροντες, ακόμα και οι γυναίκες βάφουν τα μαλλιά τους, ενώ δέστε τι συμβολισμός είναι αυτός· τα άσπρα μαλλιά είναι σύμβολο της εσωτερικής καθαρότητος. *Και από τούτου ορώντες στοχαζόμεθα την ένδον πολιάν,* την εσωτερική λευκότητα. *Μη αξίου τοίνυν διά την πολιάν τιμάσθαι, όταν αυτήν αυτός αδικής* (Εις την προς Εβραίους, Ομιλ. 7,3, PG 63, 64-65), μην αξιώνεις λοιπόν να τιμάσαι για τα λευκά μαλλιά, όταν εσύ τα αδικείς. Αυτή, λοιπόν, η αντιμετώπιση αποσυνδέει τον άνθρωπο από τα σωματικά γνωρίσματα και τον αξιολογεί με βάση τα πνευματικά γνωρίσματα. Κι έτσι η Αγία Γραφή μας λέει πως μπορεί κανένας να είναι διαρκώς νέος, να υπάρχει διαρκής νεότης· μη σκέφτεστε τα χρόνια πολλά, τα χρονολογικά, τα αστρονομικά έτη, τα πολιτικά έτη, μη σας νοιάζει αυτό, μπορεί να υπάρξει διαρκής νεότης, λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος. *Υπάρχει πολιά σφριγώσα και γήρας ακμάζον· κεχάλαστο ο τόνος της σαρκός, νενεύρωτο ο τόνος της πίστεως,* ακόμη, λέει, κι αν γεράσει κανένας μπορεί να είναι νέος· *κεχάλαστο ο τόνος της σαρκός;* Ατόνησε η σάρκα; Μπορεί να νευρωθεί ο τόνος της Πίστεως. Και επικαλείται γι' αυτό, το παράδειγμα του πατριάρχου Αβραάμ, ο οποίος ενώ στη νεότητά του δεν είχε πνευματικές επιτυχίες - αυτό είναι για όλους μας που βρισκόμαστε σε μεγάλη ηλικία, μπορούμε και σε μεγάλη ηλικία να έχουμε πνευματικές επιτυχίες. Ο πατριάρχης Αβραάμ ξέρετε σε τι ηλικία εκλήθη από τον Θεόν; Σε ηλικία 75 ετών. Μεγαλύτερος από μένα-- από την ηλικία των 75 ετών ο πατριάρχης Αβραάμ έκανε αυτά που έκανε και διέπρεψε ως άγιος και ως πατριάρχης. Και λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, αναφερόμενος στον Αβραάμ, ο οποίος σε τόσο μεγάλη ηλικία κατόρθωσε τόσο πολλά, *τοιαύτα γαρ της Εκκλησίας τα κατορθώματα, ότι η ατονία του σώματος ουδέν λυμαίνεται την προθυμίαν της πίστεως·* το σώμα αν είναι άτονο, αυτό δε σημαίνει πως και η πίστις μπορεί να ατονήσει. *Κόσμος γαρ Εκκλησίας πολιά κατεσταλμένη, και πίστις επτερωμένη και εν τούτω χαίρει η Εκκλησία μάλλον,* η Εκκλησία χαίρεται πιο πολύ αν κάποιος στην Πίστη, στην ψυχή του είναι επτερωμένος, όχι αν το σώμα του είναι

υγιές και ζωντανό. *Επί μεν γαρ των έξω πραγμάτων ο γέρων άχρηστος*, έξω στον κόσμο λέει ότι ο γέροντας είναι άχρηστος. *Αλλ' ου τα της Εκκλησίας τοιαύτα,* στην Εκκλησία δεν ισχύει αυτό, *αλλ' όταν γηράσωσιν οι εν αρετή διάγοντες, τότε μάλλον χρήσιμοι καθίστανται· ου γαρ σαρκών ευτονία, αλλά πίστεως επίτασις ζητείται* όταν λοιπόν γεράσουν οι άνθρωποι και διάγουν εν αρετή, τότε είναι περισσότερο χρήσιμοι. (Λόγος εις τον μακάριον Αβραάμ 1, PG 50, 737-738).

Γι' αυτό και η Αγία Γραφή άλλωστε, πολλές φορές το ακούμε στα αναγνώσματα, ιδιαίτερα στους εσπερινούς, μας λέγει *γήρας γαρ τίμιον ου το πολυχρόνιον·* γιατί εύχεστε να ζήσετε πολλά χρόνια; *Γήρας γαρ τίμιον ου το πολυχρόνιον ουδέ αριθμώ ετών μεμέτρηται·* ούτε τα γηρατειά μετρώνται με το πόσων ετών είναι κανένας, καυχόμαστε μερικοί, εγώ είμαι 80, 85 ετών, *ουδέ αριθμώ ετών μεμέτρηται. Πολιά δε εστί φρόνησις ανθρώποις, και ηλικία γήρως βίος ακηλίδωτος.* (Σοφία Σολομώντος, 4, 8) Από την Αγία Γραφή, από την Παλαιά Διαθήκη είναι αυτό, η πολιά λέει, το γήρας είναι η φρόνησις *και ηλικία γήρως βίος ακηλίδωτος* και τα γεράματα φαίνονται από τον ακηλίδωτο βίο.

Υπάρχουν νέοι, οι οποίοι κατορθώνουν σε λίγα χρόνια την αρετή και την τελειότητα κι είναι έτοιμοι γι' αυτό να εισέλθουν στην αιωνιότητα. *Τελειωθείς εν ολίγω, επλήρωσε χρόνους μακρούς,* (Σοφ. Σολ. 4, 13), υπάρχουν νέα παιδιά, τα οποία φεύγουν σε ηλικία 20-25 ετών κι ήταν ήδη άγια, τα παιδιά αυτά· δεν ισχύει γι' αυτούς το «χρόνια πολλά», πολύ καλύτερα όμως που έφυγαν σ' αυτή τη νεαρή ηλικία· οι άγιοι δεν επιθυμούν να έχουν πολυχρόνια ζωή στον παρόντα βίο, χρόνια πολλά και χρόνια πολλά, οι άγιοι βιάζονται να φύγουν, να παν στην αιώνια ζωή, εκεί είναι ο κλήρος μας· και επείγονται και βιάζονται να αποθάνουν, για να είναι μαζί με τον Χριστό, αισθάνονται εδώ ως πάροικοι και ως παρεπίδημοι, ως μετανάστες και ζητούν να τελειώσει ο χρόνος αυτός της παροικίας, για να κατοικήσουν στον μόνιμο και κατάλληλο χώρο.

Ο Μέγας Βασίλειος έχει ένα δύο καταπληκτικά κείμενα γύρω από το θέμα, κι άλλη φορά σας έχω μνημονεύσει, ας τα υπενθυμίσω απλώς τώρα. Απευθυνόμενος προς τους νέους ο Μέγας Βασίλειος τους λέγει τα εξής: ότι εμείς, λέγει, παιδιά μου –άντε να τα πεις τώρα αυτά στα νέα παιδιά· ελάχιστοι νέοι είναι που ακούν αυτόν τον λόγο, τα παιδιά μας απόψε βρισκόταν τα περισσότερα στις καφετέριες και στα μπαρ κι εδώ κι εκεί- εμείς, λέει, παιδιά μου, *τον ανθρώπινον τούτον βίον ουδέν είναι χρήμα παντάπασιν υπολαμβάνουμεν*, θεωρούμε ότι αυτή η ζωή, την οποίαν εμείς

ευχόμαστε να ζήσουμε, να ζήσουμε, να ζήσουμε πολλά, ν' απολαύσουμε αυτή τη ζωή, ο Μέγας Βασίλειος λέει ότι εμείς αυτή τη ζωή δεν την εκτιμούμε καθόλου. *Οὐδὲν εἶναι χρῆμα παντάπασι τὸν ἀνθρώπινον βίον τοῦτον ὑπολαμβάνομεν, οὔτ᾽ ἀγαθόν τι νομίζομεν ὅλως, οὔτ᾽ ὀνομάζομεν, ὃ τὴν συντέλειαν ἡμῖν ἄχρι τούτου παρέχεται.* (Πρὸς τοὺς νέους 2, ΕΠΕ 7, 318). Τίποτα από τα θεωρούμενα αγαθά αυτής της ζωής δεν έχει αξία, γιατί έχει χρονικό τέλος. Κι ονομάζει μερικά: *οὔκουν προγόνων περιφάνειαν,* όχι η καταγωγή μας, δεν είναι μεγάλο πράγμα, *οὐκ ἰσχὺν σώματος,* όχι να έχουμε δυνατό σώμα, *οὐ κάλλος,* όχι ομορφιά, *οὐ μέγεθος, οὐ τὰς παρὰ πάντων ἀνθρώπων τιμάς, οὐ βασιλείαν αὐτήν, οὐχ ὅ,τι ἄν τις εἴποι τῶν ἀνθρωπίνων μέγα, ἀλλ᾽ οὐδὲ εὐχῆς ἄξιον κρίνομεν,* όλα αυτά δεν τα κρίνουμε ούτε άξια ευχής. Εμείς όμως αντίθετα ευχόμαστε «Χρόνια πολλά», να καλοπεράσουμε, να ζήσουμε, να είμαστε υγιείς, τα σώματά μας να είναι ισχυρά, *ουδέ ευχής άξιον κρίνομεν· ἢ τοὺς ἔχοντας ἀποβλέπομεν,* ή βλέπουμε σ' αυτούς οι οποίοι τα έχουν και τους ζηλεύουμε· αλλά τι κάνουμε εμείς; Να τι κάνουμε, που έλεγα η αιώνιος ζωή· *ἀλλ᾽ ἐπὶ μακρότερον πρόϊμεν ταῖς ἐλπίσι καὶ πρὸς ἑτέρου βίου παρασκευὴν ἅπαντα πράττομεν.* Εμείς, η δική μας η προοπτική, των χριστιανών, δεν είναι μικρή και στενή, δεν περιορίζεται εδώ σ' αυτή τη ζωή *αλλ' επί μακρότερον πρόιμεν ταις ελπίσι,* πηγαίνουμε πολύ μακριά με τις ελπίδες μας και τα κάνουμε όλα για την αιώνια ζωή. Αυτό από τον «Λόγο προς τους νέους».

Υπάρχει επίσης κι ένα άλλο κείμενο του Μεγάλου Βασιλείου, από ένα θαυμάσιο λόγο «Εις το πρόσεχε σεαυτώ», το οποίο επέλεξα ακριβώς γιατί κάνει λόγο γι' αυτά που συζητούμε την ημέρα αυτή, για την μακροημέρευση, να ζήσουμε πολλά χρόνια, να μακροημερεύσουμε. Λέει λοιπόν ο Μέγας Βασίλειος, εξηγώντας της Παλαιάς Διαθήκης το «Πρόσεχε σεαυτώ», να προσέχεις τον εαυτό σου. Τι σημαίνει, λέει, αυτό το «πρόσεχε τον εαυτό σου»; *Μή τη σαρκί πρόσεχε, μη νομίζεις όταν λέει η Αγία Γραφή πρόσεχε σεαυτώ, ότι λέει να προσέχουμε την υγεία μας, τη σάρκα μας. Μή τη σαρκί πρόσεχε, μηδέ το ταύτης αγαθόν εκ παντός τρόπου δίωκε·* και *ποιο είναι το αγαθό της σαρκός; Εμείς πάνω απ' όλα η υγεία·* μην προσέχετε την υγεία, λέει ο Μέγας Βασίλειος. *Υγείαν και κάλλος και ηδονών απολαύσεις, και μακροβίωσιν· μηδέ χρήματα και δόξαν, και δυναστείαν θαύμαζε,* (*Εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ»,* ΕΠΕ, 6) μη τα θαυμάζετε αυτά, ούτε την υγεία, ούτε την μακροημέρευση, ούτε τίποτα, μην τα θαυμάζετε όλα αυτά· τι να κάνομε όμως; *Υπερόρα σαρκός, παρέρχεται γαρ· επιμελού ψυχής, πράγματος αθανάτου.* Τα σαρκικά αφήστε τα, γιατί είναι προσωρινά, να φροντίζεται για την ψυχή σας που είναι αθάνατη.

Και υπάρχει επίσης ένα πολύ ωραία χωρίο του Μεγάλου Βασιλείου, αφού σήμερα γιορτάζει, εδώ να το υπενθυμίσουμε. Ο Μέγας Βασίλειος, στο «Λόγο προς τους

νέους» λέγει γι’ αυτή τη μακροημέρευση και για το να φτάσουμε σε πολύ γεροντική ηλικία –χρόνια πολλά, χρόνια πολλά, χρόνια πολλά- λέει: *Εγώ δε καν το Τιθωνού τις γήρας, καν το Αργανθωνίου λέγη, καν το του μακροβιωτάτου παρ’ ημίν Μαθουσάλα,* εγώ λέει, ακόμα κι αν με παρουσιάσει κανένας τα γηρατειά του Τιθωνού, από την αρχαία ελληνική γραμματεία είναι αυτό, ή του Αργανθωνίου, κι αυτός σε πολύ μεγάλη ηλικία, αν μου φέρει κανείς σαν παράδειγμα ακόμη και τον Μαθουσάλα - μαθουσάλεια χρόνια - *ος χίλια έτη, τριάκοντα δεόντων, βιώναι λέγεται,* ο οποίος λέγεται ότι έζησε 970 χρόνια, χίλια χρόνια μείον τριάκοντα, *καν σύμπαντα τον αφ’ ου γεγόνασιν άνθρωποι χρόνον αναμετρή,* κι αν μετρήσει όλο το χρόνο αφ’ ότου έγιναν οι άνθρωποι, *ως επί παίδων διανοίας γελάσομαι,* εγώ για όποιον σκέφτεται έτσι, να φτάσει να ζήσει, να ζήσει, να ζήσει χρόνια πολλά, εγώ θα τον περιπαίξω σαν να είναι παιδί, *εις τον μακρόν αποσκοπών και αγήρω αιώνα,* γιατί εγώ βλέπω στον μακρόν αιώνα, τον ατελεύτητο, ακόμα και χίλια χρόνια να ζήσει κανένας δεν είναι τίποτε μπροστά στον αιώνα τον αγήρω και αιώνιο, *ου πέρας ουδέν έστι τη επινοία λαβείν, ου μάλλον γε η τελευτήν υποθέσθαι της αθανάτου ψυχής,* ο οποίος δεν έχει τελειωμό. (Προς τους νέους 8, PG 31, 588.).

Σήμερα, λοιπόν, αγαπητοί μου, που γιορτάζουμε τον Μέγα Βασίλειο, ο οποίος κάνει αυτές τις θαυμάσιες σκέψεις και που όλοι μας παρασυρμένοι από τη νοοτροπία αυτή την κοσμική, ευχόμαστε «Χρόνια πολλά» και «πάνω απ’ όλα υγεία», ας ξανασκεφτούμε ότι όλα αυτά είναι κοσμική νοοτροπία, ανθρώπινες παραδόσεις, δεν είναι κατά Χριστόν. Ο Θεός θέλει η ζωή μας να είναι γεμάτη αρετή και αγιότητα, είτε σύντομη, είτε μακρά· η μακρινή ζωή δεν μας προσφέρει τίποτε περισσότερο, εκτός αν, η μακρινή ζωή από τον Θεόν δίδεται για να βοηθήσουμε τους άλλους ανθρώπους. Και η μόνη μας επιδίωξη πρέπει να είναι, όχι εδώ τα χρόνια πολλά, αλλά η αιώνιος ζωή, την οποία μακάρι κι εμείς να κληρονομήσουμε μαζί με τους αγίους. Αμήν.

(Απομαγνητοφωνημένο Κύρηγμα, Πηγή και Απομαγνητοφώνηση: Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου)